

Jazzforskning i Danmark

ERIK WIEDEMANN

Fra omkring 1930 har jazzen været genstand for seriøs interesse både i USA og Europa, først med hovedvægten på sociologiske, æstetiske, biografiske og historiske aspekter, men fra midten af 30'erne også med inddragelse af teoretisk-analytiske undersøgelser (Sven Møller Kristensen, Winthrop Sargeant). Den sidste linie har fået stigende vægt siden 50'erne (André Hodeir, Alfons Dauer, Gunther Schuller, Ekkehard Jost o.m.a.) og er i dag repræsenteret ved adskillige universiteter i USA og Europa, således også i Danmark.

Der foregår dog en del jazzforskning i Danmark uden for universitetsmiljøerne. Især dyrkes kompilatorisk forskning på højt internationalt niveau af flere danske diskografer, således Erik Raben (siden 1989 foreløbig seks bind – A til Ellington – af det internationale storværk *Jazz Records 1942-80*); Thorbjørn Sjøgren (*Duke Jordan*, 1982, 84 og 92, *Chet Baker*, 1985 (s.m. Hans Henrik Lerfeldt), 93, *Dexter Gordon*, 1986, og *Sonny Rollins*, 1993); Arne Astrup (*Stan Getz*, 1978, 81 og 91, *Zoot Sims*, 1980, *Gerry Mulligan*, 1989, *Brew Moore*, 1992, og *Buddy De Franco*, 1993); Peter H. Larsen (*Bill Evans*, 1984); Ib Skovgaard & Ebbe Traberg (*Sonny Clark*, 1984); og Anders Mathiesen (*Mal Waldron*, 1989). Et par store, grundlæggende arbejder er Frank Büchmann-Møllers to bøger om Lester Young, biografien *You Just Fight For Your Life. The Story of Lester Young* og diskografien *You Got to Be Original, Man. The Music of Lester Young* med udførlige musikalske kommentarer og talrige transkriptioner (begge New York, 1990).

Jazzforskning på danske universiteter er først for alvor kommet i gang efterhånden som der siden slutningen af 1970'erne er oprettet faste stillinger med tilknytning til området. Det har bl.a. affødt større undersøgelser som Jens Westergaard Madsens *Lærebog i jazzimprovisation* (1987) og undertegnedes disputats *Jazz i Danmark – i tyverne, trediverne og fyrrerne* (1982), begge fra Københavns Universitet. Begge forfattere publicerer

også i artikelform, ligesom Tore Mortensen og Peder Kaj Pedersen ved Ålborg Universitet.

Den mest omfattende universitære jazzforskning er dog den der publiceres i de musikstuderendes specialer, et lidet kendt og vanskeligt overskueligt område, som jeg derfor har sat mig for at give et overblik over i det følgende. De tidligste jazzspecialer stammer fra midten af 1950'erne, og der er pr. 1/12 1994 skrevet i alt 62, fordelt på de musikvidenskabelige institutter med 28 fra Københavns Universitet (KU), 27 fra Aarhus Universitet (ÅU) og 7 fra Aalborg Universitet (AUC). Ved det tilsvarende institut på Danmarks Lærerhøjskole er der ifølge bibliotekar Inger Sørensen kun skrevet få specialer, i alt kun ca. 25 og ingen om jazz. Som det ses nedenfor findes der hele fem specialer om Miles Davis og tre om Bessie Smith, mens f.eks. Count Basie, Gil Evans, Dizzy Gillespie og Coleman Hawkins ikke er taget op, og Duke Ellington kun i begrænset omfang. Blandt forfatterne er fire professionelt kendte musikere (Irene Becker, Christer Irgens-Møller, Lars Rørbech, Erik Ørum).

Specialerne kan lånes fra de respektive institutter.

Oplysningerne er baserede på Bo Marschner: *Bibliografi over specialeafhandlinger i faget Musik* (da capo nr. 6), Århus 1992, og interne fortegnelser over musikspecialer ved KU og AUC. Jeg har desuden modtaget assistance fra bibliotekar Claus Andersen (ÅU) og lektor Peder Kaj Pedersen (AUC). En del meget lange specialetitler er forkortede.

Baggrund, pædagogik, sociologi, teori

Frits Baunsgaard & Jørgen Henrik Nielsen: *Urbaniseringstendenser i den afro-amerikanske musik i perioden 1910-1930* (AUC, 1987).

Erik Møldrup Hansen: *Ragtime* (ÅU, 1974).

Carsten Møllerup: *Afrikanske stilelementer i de amerikanske sydstaters negroide musik* (ÅU, 1955).

Jimmy Burnett Nielsen: *Scott Joplin: Treemonisha og amerikansk musikhistorieskrivning* (KU, 1985).

Leif Rødgaard: *Jazzmusikkens forudsætninger* (KU, 1956).

Inge Sundbøl: *Negerlavernes musik i USA fra 1800 til 1861* (AUC, 1984).

Karsten Tanggaard: *Jazzmusik i undervisningen* (KU, 1979).

Jan Ole Traasdahl: *Grundlæggende elementer i den dur/mol-tonale jazzharmonik, med inddragelse af elementer fra bluesharmonik* (ÅU, 1983).

Blues (se også Smith, Bessie)

Sven Foged: *Blues i Chicago i perioden 1945-1970* (ÅU, 1973).

Torben A. Christensen: *Den nyeste Chicago-blues og dens forudsætninger* (ÅU, 1983).

Big band

Erling Lindgren Rasmussen: *Big band-musik* (ÅU, 1977).

Helle Munch Johansen: *Big-band-musikkens historie i Danmark, med særligt henblik på Radioens Big Band* (ÅU, 1985).

Jazzsang (se også Holiday, Billie og Smith, Bessie)

Tove B. Johannesen: *Scatsang* (ÅU, 1988).

Cool jazz

Jørgen Mathiasen: *Cooljazzen. Dens formulering og storhedsperiode* (KU, 1989).

Fri jazz

Frank W. Hansen & Torben Duedal Rasmussen: *Jazzens avantgarde. Fra bop til free-jazz* (AUC, 1985).

Akustisk jazz i 70'erne og 80'erne

Niels Christian Balle: *Den akustiske jazz i 70'erne og 80'erne. Keith Jarrett, Chick Corea, Herbie Hancock* (AUC, 1990).

Jazzen i Europa

Dorte Lundgreen-Nielsen: *Receptionen af amerikansk jazzmusik i Weimartyskland og dens indflydelse på kunstmusikken med særligt henblik på Ernst Krenek* (KU, 1994).

Armstrong, Louis

Steen Plesner & Susanne Riber: *Louis Armstrongs Hot Five og Hot Seven (1925-1927)* (KU, 1978).

John Tofte: *Louis Armstrongs Hot Five og Hot Seven* (KU, 1984).

Baker, Chet

Mikael Voss Gjesing: *Chet For Sale* (ÅU, 1991).

Bechet, Sidney

Kaare Sinning: *Sidney Bechet. Studier i improvisationsteknik* (ÅU, 1984).

Coleman, Ornette

Irene Becker: *Ornette Coleman* (KU, 1981).

Coltrane, John

Hanne Mygind: *John Coltrane* (KU, 1990).

Corea, Chick

Jan Erik Andersen & Peter Vilhelm Schiødt: *Chick Corea* (KU, 1988).

Davis, Miles

Steen Nielsen: *Udviklingen af spillestilen i den negroide jazzmusik siden 1945, skildret på grundlag af en repræsentativ musikers repertoire* (ÅU, 1964).

Christer Irgens-Møller: *Miles Davis 1969-1974* (KU, 1977).

Tore Mortensen: *Udviklingen i Miles Davis' musik fra 1969 til 1975* (ÅU, 1977; publiceret af forfatteren som *Miles Davis – den ny jazz*, Århus, 1977).

Lars Rørbech: *Bas-bevægelsen som ostinato i den lille jazzgruppes musik belyst ved popular songs i Davis-kollektivet* (ÅU, 1977).

Torben Kragstbjerg: *Miles Davis' musik i 1980'erne belyst ved indspilninger baseret på blues, pop, spanske modi og moderne kompositionsmusik* (ÅU, 1991).

Dodds, Johnny

Keld Rosengren Andersen: *Johnny Dodds* (KU, 1982).

Ellington, Duke

Lars Heje Hansen: *Duke Ellingtons instrumentation med henblik på Second Sacred Concert* (KU, 1979).

Jens Erik Raasted: *The Ellington Effect. Duke Ellingtons orkesterstil 1939-1942* (KU, 1994).

Evans, Bill

Tormod Vinsand: *Bill Evans som trio-musiker* (KU, 1988).

Hanne Østerby Knudsen: *Bill Evans' trioindspilninger 1959-68* (ÅU, 1989).

Garner, Erroll

Peter Brenøe Lange: *Erroll Garner* (KU, 1984).

Hancock, Herbie

Anders Aare Jensen: *Herbie Hancock's Headhunters* (ÅU, 1985).

Erik Ørum von Spreckelsen: *Herbie Hancock* (KU, 1993).

Holiday, Billie

Marianne Christensen & Britta Kristensen: *Billie Holiday* (ÅU, 1986).

Signe Tofte Brantelid: *Billie Holiday* (KU, 1989).

Johnson, J.J.

Tyge Musaeus Jensen: *J.J. Johnson* (KU, 1989).

Jones, Thad

Jens Ole Smedegaard: *Thad Jones som arrangør af egne big band-kompositioner* (KU, 1984).

McLaughlin, John

Lars Krogh Andersen & Karsten Have Berger: *Guitaristen John McLaughlin og Shakti 1975-77, og samspillet mellem indiske og vestlige elementer i gruppens musik* (ÅU, 1990).

Mikkelsen, Palle

Birgit Dalgaard & Elise Sørensen: *Musikalsk analyse af Aura* (AUC, 1991).

Peter Wendelboe Hansen: *Idé, strategi og form i trompetisten, komponisten og arrangøren Palle Mikkelsens produktion efter værket Aura (1984)* (ÅU, 1991).

Monk, Thelonious

Hans Rosenkilde Larsen: *Thelonious Monk som komponist* (KU, 1981).

Parker, Charlie

Flemming Klyver-Poulsen: *Charlie Parker* (KU, 1977).

Bjørn Andersen: *Charlie Parkers musikalske stil belyst ved bluesmelodiske elementer* (ÅU, 1982).

Pass, Joe

Rasmus Bennike: *Joe Pass* (KU, 1983).

Rollins, Sonny

Søren Jensen: *Sonny Rollins i 50'erne* (ÅU, 1989).

Russell, George

Per Enggaard Pedersen: *George Russell* (KU, 1987).

Scofield, John

Tomas Bjerregaard Christensen: *John Scofield* (ÅU, 1994).

Shorter, Wayne

Inge-Brit Dahlerup: *Wayne Shorter* (KU, 1985).

Smith, Bessie

Anne-Marie Berg Hansen: *Bessie Smith* (KU, 1979).

Anne Kirsten Brok-Kristensen & Gert Jensen: *Bessie Smith's pladeproduktion 1923-1932* (KU, 1983).

Per Odgaard: *Bessie Smith og den klassiske blues* (ÅU, 1984).

Steps – Steps Ahead

Michael Bundgaard: *Et stilanalytisk studie i et jazz-combo's metamorfose, specielt med hensyn til spillestil og musikalsk æstetik* (AUC, 1988).

Tatum, Art

Kurt Nielsen: *Art Tatum 1910-56* (KU, 1982).

Tyner, McCoy

Klaus Telling: *McCoy Tyners modalt betingede spillestil* (ÅU, 1989).

Weather Report (se også Zawinul, Josef).

Kim B. Schiølin: *Weather Report 1970-77* (ÅU, 1983).

Marianne V.P. Jensen: *En gennemgang af Weather Reports musikalske produktion ud fra en soundscapebaseret analytisk tilgang* (AUC, 1993).

Young, Lester

Kirsten Pedersen & Bo Thomassen: *Lester Young* (ÅU, 1981).

Zawinul, Josef (se også *Weather Report*)

Christen Frost: *Josef Zawinuls musikalske univers og kompositionsmetoder set i relation til jazz/rock-musikken i 70'erne og 80'erne* (ÅU, 1990).

Summary

“Jazz Research in Denmark” contains a preliminary in which the historical and international background is outlined, with particular emphasis on discographical works, a Danish speciality, of which a number of publications since 1978 are listed. This is followed by a bibliography of 62 Danish university theses on jazz subjects, listed for the first time.